

Кондратюк Ольга Михайлівна,
к.е.н., доцент,
Науменко Катерина Миколаївна,
студентка Економічного інституту,
Державний Університет Економіки і Технологій,
м. Кривий Ріг, Україна

ВПЛИВ DIGITAL-ТЕХНОЛОГІЙ НА РОЗВИТОК БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ

Тренд світового розвитку – застосування цифрових технологій у всіх напрямках суспільного життя: у системі державного управління, економіці, бізнесі, соціальній сфері, до нового укладу, де визначальним ресурсом є інформація. Цифрова економіка є результатом трансформаційних ефектів новітніх технологій загального призначення в галузі інформації та комунікації. Таке перетворення пришвидшує економічні та соціальні процеси, робить їх більш якісними. Бухгалтерська інформаційна система, де у хронологічному і систематичному порядку збирається, обробляється, зберігається, накопичується і узагальнюється інформація про діяльність господарюючого суб'єкта, є центральною ланкою системи інформаційного забезпечення процесу управління.

Під впливом сучасних інформаційних систем та інформаційних технологій відбуваються значні зміни в обліковій методології та практиці, що актуалізують доцільність вироблення адекватної до нових умов облікової парадигми, розвитку теоретичних положень і розроблення практичних рекомендацій щодо розширення і модернізації змісту бухгалтерської науки, підвищенням престижності і затребуваності професії бухгалтера.

Розвитком сучасного бухгалтерського обліку в Україні досліджується у працях таких науковців як: Р.Ф. Бруханський [1], С.Ф. Голов [2], В.М. Жук [4], Є.В. Калюга, М.М. Коцупатрій, Т.О. Гуренко [5], С.Ф. Легенчук [6] та інших.

Актуальними і перспективними питаннями обліку є: застосування технології безконтактної ідентифікації в обліку та управлінні активами підприємства; використання електронного формату фінансової звітності; блокчейн як перспективна технологія обліку; криптоактиви у системі бухгалтерського обліку і фінансової звітності.

Розширення інформаційного потенціалу об'єктивного економічного простору зумовлює розвиток теорії і вдосконалення практики ведення бухгалтерського обліку. Сукупність тенденцій і факторів розвитку обліку в умовах цифрової економіки визначають облікову методологію, принципи, процедури, змістовну спрямованість та характеристики інформаційного продукту, внутрішнє структурування, виділення видів обліку та їх інтегрування, ідентифікацію й систематизацію облікових об'єктів.

На підставі вище зазначених досліджень [1, 2, 4, 5, 6] виявлені перспективні напрямки удосконалення обліку.

Вагомим надбанням цифрової економіки є застосування технології безконтактної ідентифікації інформації, зокрема QR-кодів та пристроїв для їх зчитування. Термін "QR-code" є аббревіатурою від англійського "Quick Response code" (код Швидкого Відгуку). QR-коди є простим, зручним та інтерактивним способом розповсюдження і отримання інформації [3].

До переваг QR-кодів можна віднести: зберігання великих обсягів цифрової і текстової інформації будь-якою мовою; друкарський розмір коду може бути досить малим і при цьому йому властива висока швидкість розпізнавання; можливість зчитуватися в будь-якому напрямку (всеспрямоване або 360° сканування); для розміщення підходить практично будь-яка поверхня, що є також досить важливим; стійкість до пошкоджень, тобто навіть якщо частина коду пошкоджена (до 30 %), його однаково можна зчитати. Щодо недоліків, можна виділити таке: низький рівень поінформованості населення про технології QR-кодування (досить незначний ступінь охоплення аудиторії); технічні неполадки (наприклад, неправильно встановлений девайс на мобільний телефон).

Збирання даних щодо наявності, стану та повної інформації про об'єкти досить копіткий процес, особливо у великих компаніях. Для спрощення системи збору даних, яка є типовою для багатьох компаній, можливе використання QR-кодування об'єктів з нанесенням особливого шифру для певного підприємства на кожному об'єкті. При здійсненні процесу інвентаризації використання QR-кодів пришвидшить процес перевірки наявності, зокрема необоротних активів, так як на об'єктах у QR-кодах зашифровані всі дані щодо цих об'єктів [8]. Наочним проявом технологічної революції є використання цифрової, електронної або ІТ-орієнтованої структурованої версії фінансової звітності загального призначення.

Цифрова фінансова звітність – це фінансова звітність з використанням структурованої комп'ютерно орієнтованої форми на відміну від традиційного формату фінансової звітності, що складалася у паперовому вигляді, електронних версій паперових звітів, таких як HTML, PDF, або як документ у форматі текстового редактора, який зчитується тільки людиною.

У системи, яка базується на стандарті XBRL (eXtensible Business Reporting Markup Language – розширювана мова розмітки ділового звітування), поширеному в світі і обраному Україною стандарти подання в електронному вигляді ділової інформації, а зокрема фінансової звітності, є чимало переваг – це швидкість і автоматичність формування звіту, в тому числі консолідованого; спрощений пошук даних фінансової звітності в Інтернеті, можливість обробки і аналізу даних; більш ефективний регуляторний процес і багато іншого. Цифрова фінансова звітність розпізнається як людьми, так і машинними процесами.

В Україні технології блокчейн (Blockchain) почали використовувати з 2016 року і поступово впроваджують у різних галузях. Блокчейн – це розподілений реєстр даних, у якому й зберігається інформація про кожну транзакцію, здійснену в закритій одноранговій системі користувачів. Дані зберігаються у вигляді послідовності блоків (звідси і назва – blockchain) із записами про транзакції. Їх неможливо підробити, оскільки кожен новий запис здійснює підтвердження вже існуючих ланцюжків. Щоб змінити певні дані, потрібно

змінювати інформацію в усіх інших блоках. При цьому, так як система розподілена, актуальна інформація про записи в ній зберігається у всіх її учасників і автоматично оновлюється при внесенні будь-яких змін.

Невід'ємною складовою і важливим атрибутом цифровізації нової економіки є прискорений розвиток криптоіндустрії, який призвів до появи криптовалют (Blockchain 1.0), а згодом і інших видів токенизованих активів (Blockchain 2.0). Криптовалюта є свого роду альтернативним цифровим засобом платежу. Оперування нею дає можливість приватним особам і підприємствам здійснювати прямі розрахунки між собою без посередника, такого як банк або інша фінансова установа.

У загальному випадку, криптовалюта – це цифрові гроші, випуск і облік яких відбувається у формі цифрових записів із застосуванням криптографії (шифрування) про перекази (транзакції) в реєстрі, що розподілений у блокчейн ланцюгу в децентралізованих базах даних. Криптовалюта – це лише один тип (підмножина) криптоактивів, тоді як криптоактив – це загальний термін, який стосується більшості застосунків блокчейн технології.

За даними звіту KPMG у даний час налічується понад 2 000 значних криптоактивів, проте, чимало з поміж них фактично не мають пов'язаного функціонального продукту [7]. Криптоактиви можуть бути класифіковані за різними ознаками (мета, функції, моделі оцінки), однак, найсуттєвішими з них є: призначення (походження) активу і те, у який спосіб формується його вартість.

В сучасному світі актуальності набуває проблема визнання криптоактивів (криптовалюти та інших, відмінних від криптовалюти, токенизованих активів) як об'єктів бухгалтерського обліку, оскільки вони володіють дещо відмінними від традиційних активів характеристиками. З метою коректного відображення операцій з криптотокенами в бухгалтерському обліку необхідна відповідна нормативна правова база. У зв'язку з тим, що не існує спеціальних директив (стандартів бухгалтерського обліку), які б безпосередньо стосувалися криптографічних активів і не напрацьовано достатньої галузевої практики, при виробленні облікового підходу суб'єктам необхідно звернутися до чинних міжнародних стандартів МСБО і МСФЗ та застосувати закладені ними принципові підходи [8].

Отже, значні технологічні та інформатизаційні зрушення, спричинені цифровізацією економіки, а також зростання інформаційного потенціалу економічного простору стимулюють модернізацію бухгалтерської науки, сприяють розвитку методології та організації облікового процесу, актуалізують проблему позиціонування облікової системи і підвищення престижу професії бухгалтера. В умовах розвитку інформаційного суспільства та цифрової економіки виникає ряд передумов для формування нової парадигми бухгалтерського обліку, обриси якої лише вимальовуються, тому вкрай важливими є подальші наукові здобутки у цій царині – нові концепції, дослідницькі підходи, розробки певних видів обліку тощо.

Список використаних джерел

1. Бруханський Р. Ф. Зміна управлінських парадигм як фактор розвитку бухгалтерського обліку: стратегічний аспект. *Облік і фінанси*. 2014. № 3 (65). С. 15-20.
2. Голов С. Ф. Теорія багатоцільового бухгалтерського обліку. *Бухгалтерський облік і аудит*. № 4, 2011. С. 3-13.
3. Діброва Т. Г., Цуканова І. В. "Особливості застосування QR-коду в інтегрованих маркетингових комунікаціях". URL: <http://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/10820/1/72.pdf> (дата звернення 02. 05. 2019)
4. Жук В. М. Розвиток теорії бухгалтерського обліку: інституціональний аспект: монографія. Київ : ННЦ "ІАЕ". 2018. 408 с.
5. Калюга Є. В., Коцупатрій М. М., Гуренко Т. О. *Бухгалтерський облік (загальна теорія)*. Київ : КНЕУ, 2015. 418 с.
6. Легенчук С. Ф. Багатоваріантність в бухгалтерському обліку: історико-теоретичні аспекти : монографія. Житомир : ЖДТУ, 2017. 203 с.
7. KPMG report: 'cryptoassets are now impossible to ignore' but there are still challenges facing institutionalization URL: <https://www.theblockcrypto.com/2018/11/19/kpmg-report-cryptoassets-are-now-impossible-to-ignore-but-there-are-still-challenges-facing-institutionalization/> (дата звернення 22. 02. 2019).
8. Радівілова Г., Спільник І. QR-кодування в обліку та управлінні активами підприємства: переваги та перспективи використання. *Цифрова економіка: тренди та перспективи : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції [Тернопіль, 25 жовтня 2018 р.]*. Тернопіль : Осадца Ю. В., 2018. 340 с. С. 319-320. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/32851> (дата звернення 16. 05. 2019).

УДК 657:004

Кононенко Леся Віталіївна,
к. е. н., доцент кафедри
аудиту, обліку та оподаткування,
Центральноукраїнський національний технічний університет,
м. Кропивницький, Україна

ВПЛИВ DIGITAL-ІННОВАЦІЙ НА РОЗВИТОК ФОРМ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Незважаючи на той факт, що категорія «форма бухгалтерського обліку» належить до фундаментальних облікових категорій і вивчається вже достатньо тривалий час, у сучасній нормативній та науковій літературі відсутнє її однозначне трактування. Більшість сучасних наукових підходів базується на припущенні, що форма бухгалтерського обліку визначається системою реєстрів [1, 2, 3, 5]. Виключення становить визначення Я.В. Соколова, який зазначає, що форма бухгалтерського обліку – це «алгоритм обробки інформації від моменту отримання первинного документа до складання звітності, тобто форма – те, що лежить між документом і звітністю» [6]. На нашу думку, саме цей підхід є найбільш виваженим (той факт, що сьогодні форма бухгалтерського обліку визначається системою реєстрів не є правомірним ні для минулого ні для